

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARRENY

MARIA DE LA SALUT
ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA
DE MALLORCA

PREMSA
FORANA

Número 89

DESEMBRE

Any 1993

* ANTONI CARBONELL
EXPOSÀ A SA
CAPELLA FONDA

* XERRADETA AMB
EN JORDI I NA
CATALINA DES CAFÈ
CENTRAL

* MARIA GAUDEIX
DEL CAMPIONAT DE
MALLORCA D'ESCACS.

BON NADAL!

Sumari

Editorial i sumari	2
Auto... de què?	3
Influència Negativa	3
Antoni Carbonell exposà a Sa Capella Fonda	4
El cos parla	5
Poema per Edit Piaf	6
Maria Antònia Munar, Presidenta d'Unió Mallorquina	7
Sa Xerradeta amb en Jordi i na Catalina des Cafè Central	8
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telefons	14
El temps. Temps passat	15
Un racó per a la cuina?	16
La figuera	17
Carrerany Esportiu: Escacs	18
Carrerany Esportiu: Ciclisme	20
Index d'Autors 1993	22
Index general de l'any 1993	23

Fotografies:

Magi Ferriol Bauza
Arxiu personal de Jordi Ramis
Club d'Escacs
Club Ciclista de Maria de la Salut
Pere Ribas Colombram
Ultima Hora

Portada:

Pere Ribas Vicente, sibil·la de l'any passat i d'enguany.

EDITORIAL

Ja hem acabat un altre any. És el vuitè cap d'any que la revista arriba a les vostres mans, sense haver fallat una sola vegada. Amb aquest número de desembre, com solem fer des del començament, posam l'index de les coses publicades durant tot el 93. Si hi donau una ullada us en podreu fer una idea de les coses que enguany han estat notícia a Maria. Veureu, per exemple, l'absència gairebé absoluta d'articles i/o opinions que facin referència a les coses del camp, segurament un reflex de l'actual situació de l'agricultura a Mallorca. Veureu, també, la intensa activitat duïta a terme per les diferents entitats ciutadanes: Club Ciclista, Club d'Escacs, Penya Barcelonista, Club d'Esplai, FC Mariense, Comitè Capella Fonda, Escola de Música, Fent Carrerany... que donen una dimensió prou accentuada del nivell de compromís de molta gent en la dinamització de la vida cultural, lúdica i esportiva del poble. Exposicions, concursos de fotografia, campionats esportius de categoria considerable, conferències, etc han sovintejat al llarg de tot l'any. Veureu, també, les referències que surten de les activitats organitzades per l'Ajuntament, sobretot les que tingueren lloc a les III Jornades Culturals i Esportives. Però no veureu i seguim opinant que és una llàstima, la informació municipal que es genera dins de l'Ajuntament i que creiem que és d'interès per a tothom. Les nostres pàgines segueixen ben obertes a tota aquesta informació. També hem d'esmentar les morts tràgiques de dos joves mariers, tots dos a causa de sengles accidents de trànsit, que desgraciadament comencen a marcar una tònica, una trista tònica massa comuna en la nostra vida quotidiana. Les xerradetes segueixen essent un autèntic document de la nostra història i acabaran essent imprescindibles per entendre aquest present que estam vivint. I no volem acabar sense fer-nos ressò d'un esdeveniment que passarà l'any vinent i que ens afecta directament. Arribarem, si Déu ho vol, al número 100. Que sigui per a bé de tothom!

Bones Festes de Nadal!

**100 ANYS
DE
MIRO
ILLES BALEARS**

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magi Ferriol Bauza
Pere Fons Pascual
Joan Gelabert Mas
Margalida Mas Vicens
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Lucho Rama, Pere Riera Estelrich, Gabinet de Premsa d'Unió Mallorquina, Antoni Gelabert Mas, Miquel Company, Guillem Florit, Enric Pozo Mas, Club Ciclista de Maria de la Salut.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY.
Sant Miquel, 11 07519 Maria de la Salut
IMPRIMEIX: Apostol y Civilizador.
Petra.

Nº DEPOSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

AUTO...QUE HEU DIT?

Visquem i coses veurem!, diu la dita popular. És ben certa aquesta sentència que hem sentit i dit moltes de vegades. M'ha vingut al cap a l'hora de començar aquestes línies, però és que crec que no hi queda gens malament per al tema que vull parlar. Segur que aquests darrers dies heu llegit o escoltat als mitjans de comunicació que El Rey d'Espanya va fer una visita a Israel; fins aquí, tot correcte, ja que Sa Majestat viatja bastant complint el protocol inherent al seu càrrec, i sempre que se desplaça sol fer un discurs a l'audiència del país que visita. Bé idò, érem a Israel i el Cap de l'Estat Espanyol, que recordem ho és per designació de l'anterior cap d'Estat D. Francisco Franco i no per sufragi universal, va fer un discurs on es va manifestar favorable al dret a l'autodeterminació del poble Palestí. No és el primer que ho fa, ja que fins i tot l'ONU, entre d'altres organismes i persones, s'hi han mostrat d'acord, però tampoc és la persona o institució (si ho feia com a representant de la "Casa Real Española" o com a Cap d'Estat) més oportuna per a fer aquestes manifestacions, ja que representa un Estat que NO reconeix aquest dret fonamental, reconegut per l'ONU, que és l'autodeterminació, una cosa tan elemental i senzilla com la llibertat d'un poble. La Constitució Espanyola no admet aquest dret elemental col·lectiu, però si que parla en

el seu Preàmbul "dels pobles d'Espanya" i se suposa que aquests pobles estaran formats per persones lliures i responsables. Si la majoria de persones d'aquests pobles realment tenen llibertats, com queda reflectit al títol I de la Carta Magna, el conjunt també n'ha de tenir ja que si sumam individus formam un col·lectiu, sumant drets d'individus el resultat ha d'esser drets col·lectius, i un dels drets col·lectius que falta a la citada Constitució és el DRET A L'AUTODETERMINACIO. Recordem que aquest ha estat reclamat en multitud de vegades des de diverses instàncies, no fa molt de temps per diversos ajuntaments de Mallorca entre els quals hi havia el de Maria, i també el clima conflictiu que se viu al País Basc, original bàsicament per la negació al dret de l'autodeterminació.

Crec que l'Estat espanyol haurà d'acabar reconeixent aquest dret, més prest o més tard, i trob que el Cap d'aquest estat no pot anar pregonant per altres terres drets i llibertats elementals que nega a "casa seva" ans al contrari que faci el mateix discurs al Parlament espanyol, substituint "...el Poble Palestí" pel que ells anomenen "...els pobles d'Espanya", i ja veuran si en faran de via, aquests pobles, a deixar de formar part d'Espanya.

Miquel Morey

INFLUÈNCIA NEGATIVA

El nou catecisme de l'Església catòlica, quan parla del pecat original o de l'origen del pecat, parla d'una herència pecaminosa.

Resulta que quan una persona pot començar a ésser ella mateixa, quan pot posar conscientement el motor de les seves pròpies facultats en marxa, quan lliurement pot decidir pensar i viure a la seva manera, quan podria fer una vida original, seva, nova, única, etc., es troba influenciat per les circumstàncies, per uns costums, per unes lleis, per unes situacions.

Les situacions pecaminoses com el racisme, l'odi, l'avarícia, l'ambiciosa acumulació en mans de pocs, les armes i la guerra, les pel·lícules violentes, les joquines de simular matar, el Vaticà i el luxe religiós, la fornicació de l'amor, les fronteres i el centralisme, l'odi i la materal, el desmadre sexual, la droga i totes les drogues, les simulacions hipòcrites religioses, etc., ja han tacat la blancura de les vides noves. Tot això està gravat i compta a l'hora de començar a pensar i viure. El subconscient de l'infant és ja un arxiu, un diccionari secret que dirigeix el despertar de la nova criatura. Ja no és possible un neixement amb llibertat.

Aquest és el sentit del pecat original. Naixem tacats per les circumstàncies i mentre es doni aquest status retorçut, capgirat, malparat, de la humanitat, els nins

naixeran en pecat i viuran submissos i sotmesos si ells no tornen néixer.

Aquesta era la proposició que feia Jesús de Natzaret a la gent: tornar néixer per començar una humanitat nova, un llevat nou, un món nou, una vida nova. A això li deia entrar al regne de Déu.

Aquesta idea és la del baptisme si els que el reben fossin conscients i convinguts. Però, desgraciadament, les influències de la majoria dels que creven haver estat batiats, són igualment negatives.

Pere Fons

"la Caixa"

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

ANTONI CARBONELL EXPOSÀ A SA CAPELLA FONDA

Acabà l'exposició de pintura d'Antoni Carbonell a la Capella Fonda

L'exposició, que fou organitzada pel comitè Capella Fonda i patrocinada per l'Ajuntament, ha estat oberta al públic des del trenta d'octubre fins el quinze de novembre.

- Antoni Carbonell neix el 6 de novembre de 1958 a la ciutat de Montevideo i, fill de mariers, vénen i queden a Mallorca l'any 1963.

Remunta la seva obra amb conceptes de: figura i forma o espai-temps, color-ombres, en uns olis bastant treballats que reflecteixen minuciosament la maduresa de qui ha passat moltes hores lluitant amb la paleta.

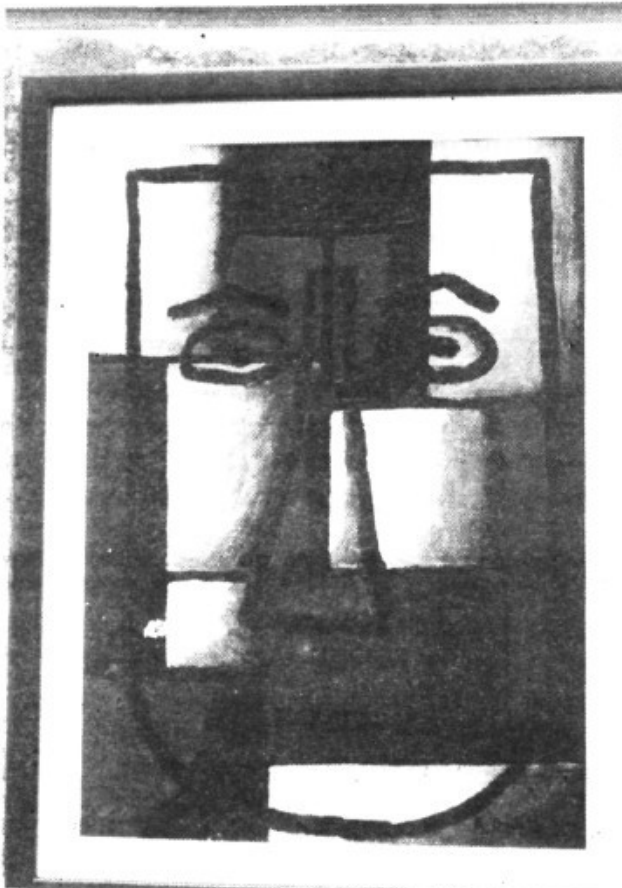
Finalment, ens sorprèn amb les inspiracions abstractes de plàstica pura. O sia, la més absoluta recerca en la més íntima llibertat dins la creativitat... Llibertat per llibertat.

Ens queda només per saber l'opinió dels crítics a l'hora de formular pensaments constructius amb tot el que aquí s'ha dit, vist i escoltat.

Volia recordar als lectors el següent: l'obra d'un artista no es mes que el fidel reflex del seu propi món interior. Llenguatge que ens tradueix la pròpia personalitat de l'autor. La sinceritat de tan popular esperit artístic, treballat i estudiat per pura passió, el porta cap a la veritat.

Que cadascú en tregui les seves pròpies conclusions.

Lucho Rama, rectoria

- La seva fascinació per la pintura el duu a cursar estudis amb l'artista Alceu Ribeiro.

- Comparteix aquesta dedicació amb estudis de pedagogia i magisteri.

- És premi "Pi 1990", organitzat per la galeria "Roch Minue".

- Certamen Internacional de pintura "Binissalem 93".

- Professor d'E.G.B. i educador de monitors del grup d'Espai de Mallorca.

Contemplant l'obra i tertulant amb Antoni i altres admiradors, traquerem les següents impressions: apassionat per l'impressionisme, en Carbonell ens impregna dels seus coneixements de Monet, Manet i de història de l'art.

Modernista nat, l'harmonia dels seus pinzells va cap al constructivisme. (pintures planes).

No renuncia a les seves arrels mallorquines, als paisatges mediterranis, d'un figuratiu que contrasta amb temes urbans. (carrer dels Oms)

EL COS PARLA

Dissabte, dia 20 del passat mes de novembre, en Tòfol Borràs, llicenciat en Filosofia i Lletres, i na Francisca Jordà, professora especialitzada en Educació Física, ens donaren una conferència a la Capella Fonda sobre "El cos parla".

La regidora de cultura i secretària del comitè Capella Fonda, Francisca Bergas, féu la presentació, on va fer sobresortir les bones qualitats d'un i altre.

Na Francisca Jordà va dividir la persona en quatre parts:

Espiritual: Esperit, Déu interior...

Mental: pensament

Emocional : sentiments

Físic: matèria, el que veim, tocam...

Per conèixer l'autenticitat d'un missatge, deia, les paraules comuniquen un 70%, el to de veu comunica un 38%, (expressions, alegria, pena, content, enfadat, etc.) El no verbal comunica un 55% (el que expressa amb el cos, sense parlar, gests, mirada, postures, etc).

Deia la conferenciant, amb aplicacions i exemples, que, per donar o transmetre un missatge, tenim, entre d'altres, quatre maneres o canals: súplica, autoritari, expectativa i llibertat, segons el to de veu i la postura i les paraules del que vol donar el missatge.

El llenguatge corporal, deia, és innat i après. El llenguatge après pot ésser directe, ensenyat, per imitació; observant l'entorn, imitant un idol, etc.

En Tòfol Borràs, amb unes maneres molt pedagògiques, amb dibuixos i en viu i en directe, ens va ensenyar les distintes maneres i postures de comportar-se a l'hora d'usar el cos per saludar-nos i expressar-nos.

Si no hi ha massa amistats i emocions, la llargària d'un braç és una distància prudent per saludar-se.

Quan es dona la mà s'ha de donar tota i amb igualtat, no un trosset ni de damunt ni de baix.

No és bo posar la mà damunt l'altre perquè això vol dir autoritat, domini, superioritat.

Quan un retira la mà tot d'una vol dir que no volem

donar pistes ni informació de res. És una persona reservada.

Mans obertes diuen la veritat. Mans tancades o dins les butxaques, diuen mentides. Punys tancats vol dir agressivitat, esperit tancat. Mans en piràmide vol dir poder, posar barreres. Mans a l'esquena o a darrera és postura expectativa. Fregar-se les mans és idea de negoci. Si les fregam estirades, volem dir: anem per feina. Si les fregam arrufades, volem dir: negoci, negoci.

Posam la mà a la boca quan deim una mentida. No vos fieu del qui es tapa la boca. Amaga coses. Si es tapa la boca el que escolta, vol dir que tampoc s'ho creu. Tocar-se el nas vol dir: això fa olor, no m'agrada gens. Fregar-se un ull i mirar en terra vol dir: dissimular, com si una cosa o persona em fes nosa, com si tenguéssim una busca dins l'ull.

Quan la mà va a la cara vol dir: escoltar. Quan la cara va a la mà vol dir que ja no escolta, que ja dorm. Quan un es posa la mà a la barra vol dir que s'ho està pensant, però

no ho veu clar. No farem cap tracte amb aquest. No l'hem convinçut. La mà a l'orella o al clotell denota dubte, com si cercàssim les idees. Posar el dit a la corbata o al coll de la camisa vol dir que se sent incòmode, la gent no li cau bé. Gratar-se el coll vol dir que l'han fotut. Quan un mou els peus és que el deixa entrar a casa seva, però si les posa fixos i no les mou, és que no el dona entrada.

Tant un com l'altra, els conferenciants, ens ensenyaren moltes coses bones, curioses i pràctiques. Hi havia un públic preciós, atent i agradable. Tots gaudirem una bona estona.

Pere Fons

POEMES I GLOSES

POEMA PER EDIT PIAFF

Desitjosos els ulls,
 que veuen el ropit,
 a la mateixa branca.
 I poden morir vora la fonollassa
 quan l'amor romp el tro salvatge,
 de amorosits caminants cercant la teva
 absència,
 però sempre em queda el
 "rien de rien,"
 profetes nus,
 amb boques apocalíptiques,
 fan ressorgir l'etern amor,
 baix la filosofia d'En Marcuse,
 beneïts anys seixanta,
 i benaurada Edit Piaff,
 que em dones escalfor
 i força al meu combat

però sempre em queda el
 "rien de rien."
 Escorpins estúpids i estufats,
 folls grisos d'una mala època,
 Malgrat tot em queda a mi
 el teu olor ajupit de record
 amb les butxaques buides
 d'uns pantalons vells.
 L'estimansa del buscaret taulader,
 que guaites el caparrí,
 i mires amb tendresa,
 el somni de castells
 a Paris, Roma o Estambul.
 Però sempre em quedo
 amb el "rien de rien."

Pere Riera

SALIBRETA GEGANT
 PES SEU INTERÈS

8

...I SORTEJAM MUNTANYES DE REGALS!

BANCA MARCH

Exemples de T.A.E.

- Per 100.000 Pts.: 5,74%
- Per 500.000 Pts.: 6,80%
- Per 1.000.000 Pts.: 7,70%
- Per 5.000.000 Pts.: 8%

Sòlida i segura des de 1971

111 anys de confiança

La 1a. entitat financera de les Balears
 La 1a. amb una Obra Social i Cultural al servei dels nostres ciutadans
 La 1a. contribuint al creixement economic de la nostra Comunitat

MARIA ANTÒNIA MUNAR, PRESIDENTA D'UNIO MALLORQUINA

Maria Antònia Munar és la Presidenta d'Unió Mallorca, el partit que governa set pobles de Mallorca, la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear i compta amb representació al Consell Insular de Mallorca i a l'Ajuntament de Palma. Munar va ser Consellera de Cultura a l'anterior legislatura i compta

mallorquins a favor d'altres comunitats on governen amb un alt nombre de vots, com Andalusia o Castella, i per això ara ells tenen un Tren d'Alta Velocitat o una Expo de Sevilla i nosaltres no tenim res.

-I que hem de fer si les nostres reivindicacions cauen en un cul de sac?

amb una llarga i sòlida carrera política. Munar diuen que és una dona d'empresa, molt pràctica i que sempre sap del que li parlen.

- Maria Antònia Munar, quin és l'estil de fer política d'Unió Mallorca?

L'estil del nostre poble, perquè la gent d'Unió Mallorca són els nostres veïns, persones properes que només tenen un objectiu: "ser solidaris amb nosaltres mateixos". Quan els partits majoritaris de la dreta i de l'esquerra, P.P. i P.S.O.E., parlen de solidaritat amb altres comunitats autònomes més necessitades que la nostra, els mallorquins hem de defensar la nostra pròpia solidaritat, els nostres propis drets independentment dels problemes de la resta de l'estat. Perquè una comunitat pròspera, que paga tants d'impostos com la nostra, té dret als mateixos serveis que qualsevol altra. Això crec que ho entén tothom.

- L'actualitat política dels darrers temps parla de crisi i de reivindicacions econòmiques davant el govern de Madrid, què és el que hi diu Unió Mallorca a tots aquests esdeveniments?

Denunciar l'estat miserable quant a serveis, com hospitals, transports, comunicacions que tenim a Mallorca amb comparació amb altres comunitats molt més pobres que la nostra, a pesar del nombre tan alt d'impostos que ens cobra Madrid. Unió Mallorca és només mallorquina i, per tant, ha d'estar sempre del costat dels mallorquins, defensar els seus interessos que són els nostres. Altres partits, entre llistes, a vegades es veuen obligats a cedir els interessos

Més valdria que no ens queixàssim tant i posàssim remei ben aviat. Reivindicar les nostres necessitats i denunciar-les no basta, es necessari comptar amb un govern independent com el basc o el català, format per persones del país que només serveixen els interessos de la seva comunitat.

- Però la crisi econòmica existeix per a tothom, no em farà creure que Unió Mallorca té la recepta màgica per combatre aquesta situació?

Doncs sí, la solució és ben simple, Mallorca, les Balears necessiten un sistema de finançament correcte per part de l'administració central. Si això s'aconsegueix, els mallorquins no hauriem de semblar captaires demanant a Madrid doblers per a les nostres empreses i per als nostres jubilats, doblers que són nostres, perquè no ens regalen res i ens ho hem guanyat de sobra.

- Això és suficient?

Sí, això acompanyat d'una reactivació de les petites i mitjanes empreses com les moltes que tenim a cada poble, de calçat, de bijuteria, de mobles, d'hosteleria. La reducció del dèficit públic i l'exigència que la pesseta guardi una paritat que es correspongui amb la seva vertadera competitivitat i no amb alts tipus d'interès han de ser els eixos d'actuació pública del país.

- Moltes gràcies presidenta, ara entenc perquè diuen que vostè és una dona d'empresa.
Entrevista remesa pel Gabinet de Premsa d'Unió Mallorca

SA XERRADETA AMB...

EN JORDI I NA CATALINA
DES CAFÈ CENTRAL.

Era el 54 quan En Jordi rondinava per Maria de la Salut. De cop i volta es va fixar amb Na Catalina. Li agradava ferm i quan la cosa ja pareixia tova i madura cercaren un lloc per fer feina i guanyar-se les sopes abans de posar-se els anells per a sempre. Vuit dies abans de casar-se compraren el bar Central i vingué a repartir cafès i altres herbes. Fa 40 anys i amb tant de temps ja s'ha esborrat el nom de Bar Central i tothom li diu Ca'n Jordi.

- ¿Com així, mestre Jordi, vos animareu a comprar el bar Central?

* Perquè jo festejava a Maria i aquest bar es va treure venal. El meu sogre va dir de comprar-lo. Nosaltres encara erem fadrins. Vuit dies abans de casar-nos ja dúiem el bar.

- Ja sabem que féreu feina a les mines i a altres llocs i oficis, que anirem descobrint, però ara voldriem saber coses més antigues, de quan éreu bergantell, al-lot i nin.

* De jovenet petit feia de barber a Sineu, en es mercat, devora es Triquet, a Ca'n Maganet. Hi anava els vespres, els dissabtes, diumenges i festes.

- A més de barber, què feieu?

* Feia de conreador. Cultivava terra de casa nostra.

- I abans de fer de barber i conreador?

* Estàrem un parell d'anys a Son Servera, a una possessió que hi ha entre Pina i Lloret. Hi estàrem d'amitgers. Erem set germans i allà vivíem tots.

- Recordau qui era el propietari de la finca de Son Servera?

* Era D. Lluís, un capellà de Sineu que vivia a Porreres.

- Com era aquell capellà?

* Gran, molt gran. Venia i manava unes bones companyeres, grans i molt guapes.

- Feis sa cara d'haver anat a escola. Tan petitel ja sabieu lletra menuda i estàveu espavilat.

* Vaig anar a escola a Pina i a Sineu fins a 14 anys.

- Quan feieu de barber a Sineu, encara anàveu a escola?

* Si, fotre. Als 10 i 12 anys ja feia de barber.

- En Jordiet ja s'ha fet gran, la pàtria el voldrà per

servir-la i ell, l'espavilat, no hi va. ¿Com vos arreglèreu per no fer el servici?

* Si feien feina a una mina, no hi havia servici militar. Jo me vaig posar a fer-hi feina.

- On i com era aquesta mina?

* A Llampi, a Son Coc, veïnat de la nostra caseta. Entràvem dins el pou per una capavallada i traginàvem senalles a l'esquena.

- Què en sortia d'aquestes mines?

* Carbó dolent, bo i millor. Encara que de millor no en sortia gaire.

- On duïen aquest carbó?

* El portaven a les cimiteres, on cremaven les pedres per fer ciment mallorquí. Crec que arran de Petra encara hi ha una cimitera de ciment mallorquí.

- Quan el germà Jordi va haver complit la mili, allà a la mina, amb tranquil·litat i pau, sense haver de vestir quequis, menjar xuscos i agafar armes, se'nn tornà de la mina, que tampoc era lo seu i, recordant la felicitat del camp i el bullici popular d'una barberia, es topà amb Na Catalina que tot d'una li agradà ferm i passava el temps meditant la manera com podria aconseguir aquest tresor.

* Després de la mina, com que festejava a Maria i feia comptes casar-mi, em va venir bè començar-hi la feina.

El cafè de ciurons, ordi, blat i pinyols de garrova era millor que el d'avui.

- Què en pagàreu del portal, del negoci del bar Central?

* En pagàrem 56.000 pessetes. El dia de Sant Sebastià de l'any 54 començarem a fer-hi feina i el 28 de gener ens casàrem.

Quan va sentir de casar, la madona Catalina, que era a despatxar al taulell, vengué tot d'una i volgué dur la veu cantant. És que a l'hora dels sentiments, les emocions, etc...

- Com recordau, madó Catalina, el matrimoni amb l'estimat Jordi?

* Mos casàrem a Maria i ho va fer D. Miquel Estades. Llavors anàrem al cine de Maria i férem una xocolatada per a tots els convidats. El que s'usava llavors era xocolata, ensaimades, galletes, suc, etc.

- Viatge de noces?

* Anàrem a Ciutat dos dies i el dissabte vespre ja feiem feina al bar.

Dues ànimes i dos cossos en un per tota la vida. Dos rellotges ben avinguts. Dos amors tendres i delicats. Dos infants innocents, plens de vida. Dos amors segurs dins la maduresa de la raó. En Jordi i Na Catalina. Na Catalina i en Jordi.

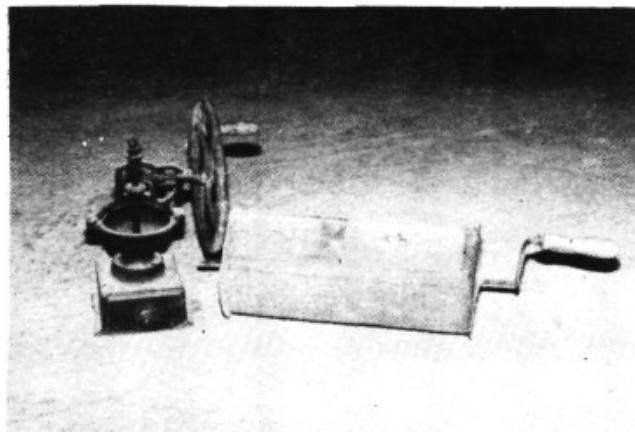
- Ens agradaria saber, pels anys 50-60, com funcionaven els bars, el que tenien per vendre, la mateixa vida d'un bar, etc.

* Quan venguérem aquí, només hi havia tres cafès a Maria: El Central, Ca'n Morey i Ca'n Tomeu. En aquell moment veniem les copes a 2 reials o 50 cèntims. Els cafès eren a 7 peces. Una orxata natural valia dos reials. Entre les begudes n'hi havia una que es deia el citrac. Era com una bosseta de paper, com un cartutx, que es posava dins un tassó d'aigua i bullia. Era com a magnèsia. Era una beguda que apàgava molt la set.

- Tenim entès que a aquelles hores no feieu el café del que ara deim café sinó que el preparàveu d'altres grans. ¿Es així, estimats Catalina i Jordi?

* A tots els bars de Maria i a moltes altres parts, feien el café de ciurons, ordi, blat, pinyols de garrova, etc. Tot ho mesclaven, ho torraven i ho molien.

Nosaltres que ens pensam que, perquè coneixem quatre herbes curatives, les qualitats de la civada bullida, els

alls fregats i les respiracions connectades, ja hem descobert Cabrera. Preniu llum de Na Pastora...

- Perquè deixàreu aquest café natural, tan bo, tan saludable i no massa car i passàreu a dependre del consumisme, del comerç del café-café?

* Un dia anàrem a Montuïri, a un bar de sa plaça i l'amo ens digué que ells feia temps que ja no feien el café d'aquesta manera. Anotàrem la marca del café que ells usaven, record que era Bahia i ja no mos n'hem deixat pas. Però, diu el Jordi, aquell café fet per nosaltres era bo de bons i de veres i molt millor que aquest i tant de bo que encara l'hi féssim.

- Ja el dúieu torrat i molt?

* No. El compràvem cru. El torràvem nosaltres al foc, dins un bombo rodó. El torrar va durar 10 o 15 anys, fins que la gent va començar a entrar dins la comoditat i tots ja el compràvem torrat.

- Els preus del café es dispararen quan compràreu el café fet?

* Mai m'haguera pensat que un café que valia 7 peces, arribàs a valer 65 pessetes. Quan va pujar a pesseta va ser gros. La gent no se'n podia avenir.

- Els licors també devien ser barats, mestre Jordi?

* Tenc botelles de conyac pagades a 21 i 31 pessetes. Tenen 24 anys.

- I a vós, mestressa Catalina, que vos recorda de quan començàreu a tenir tele?

* Pels anys 66 o 67. Era quan mon pare estava de garriguer a Montblanc. Fòrem els primers de Maria que tinguerem televisió. La trèiem a la finestra i la miraven del carrer i la plaça. Els més vells deien: ¡Com es veuen els homes dins el ràdio!

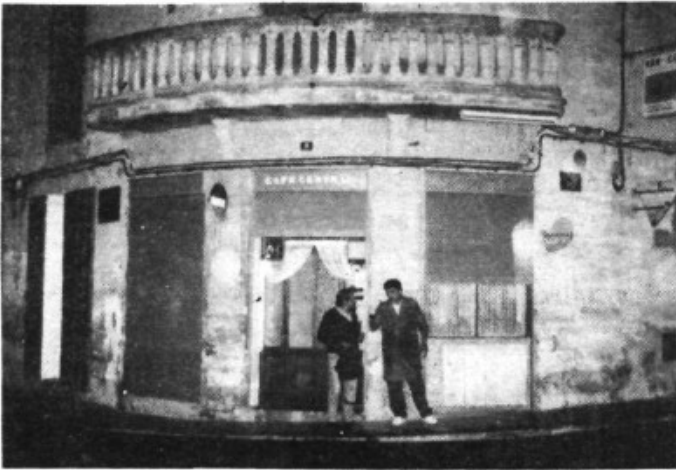
- Tenim curiositat per saber com feieu les orxates.

* Compràvem gel a Sineu, la posàvem dins la gelera i per un serpentí passava l'aigua i sortia fresca. Teniem un preparat, ho posàvem dins un tassó, l'ompliem d'aigua fresca i a beure orxata bona s'ha dit. Tot era més natural que ara.

- Altres negociets, mestre Jordi?

* Durant molts d'anys, els nuvis venien aquí a comprar el licor: mistela, conyac, herbes, etc. En un principi el solia pagar en gros a 11 pessetes i el venia a 15 i a 16 pts. En tenc encara de pagat a 5 pessetes el litre i ara es ven a 800 i 900.

- Sempre heu tingut una bona clientela. ¿Quina és la manera de tenir i conservar els clients?

* Bona cara, riure i saber callar. Hem tengut alts i baixos. Tinguèrem una època de joventut. Teniem un billar. No he pegat a ningú mai, però una vegada me tragueren del solc i vaig tocar el clatell a un i encara se'n recorda.

- A més del bar, ¿quina ha estat la vostra feina i la vostra curolla?

* Com a feina, sa barberia i com a curolla, el camp. Sembrar tarongers, patates, tomàtiqüeres, etc.

Com més l'escollam, més ens admira aquesta figura d'home i amic, aquest treballador incansable, aquest pensament segur i aquesta il·lusió sempre fresqueta.

- Conten pel carrer que sabeu treure el suc a les patates.

Ves darrera el que sap i l'ensenyarà

* La veritat és que he aconseguit treure 42 quilos d'un sol quilo de patates sembrades. No he tingut enveja a ningú mai. No he sabut comprar mai sense doblers. Si no tenc els doblers, no compr.

- Què feieu amb tantes patates, taronges, tomàtiqües, etc?

* Anàvem a vendre al mercat d'Inca, Ca'n Picafort, etc. Era un temps aquell en el qual havíem de fer el cap viu...

Mestre Jordi aprenqué de petit l'ofici de barber i l'ha conservat fins el final. Ens mostra una curiosa plegueteta on hi té apuntats els preus de tallar els cabells. En un principi cobrava 1'50; 2'35; 2'50 per tallar els cabells i afaitar i encara posava aigua de colònia i bona cara. El temps i les coses han canviat.

- Si no vos heu d'ofendre, amics Catalina i Jordi, vos demanariem si ja desitjau la jubilació.

* Ja la desitjam. Ben vinguda sia. No n'estam gens queixosos. La senyora Catalina, amb un sospir filialmaternal, diu: així jo em podré cuidar més de ma mare.

- Acabant aquesta petita xerradeta, ens posam una mica emotius i li demanam a la senyora Catalina, com l'estimau a en Jordi?

* Com d'aquí allà, contesta. Com de Maria a Sineu. Molt, molt, molt...

- I vos, mestre Jordi, com l'estimau na Catalina?

* Sempre he fet feina per ella.

- A qui vos heu encomanat a l'hora d'un problema, una dificultat?

* A Deu, a la Mare de Deu de la Salut. La senyora Catalina sap dir: Bon Jesuset i mestre Jordi diu que si flastoma és com una pregària, com un esplai del cos, no com una queixa.

- Us demanam un consell pels que comencen a viure i fer feina avui.

* Primer anar darrera un qui sap fer feina. Ves darrera el que sap i l'ensenyarà. Jo no sabia podar arbres i vaig recórrer molt per veure com ho feien i ara, més o manco, sé arreglar un arbre com toca. Sempre he preguntat als mestres, als que saben i he anat aprenent. Un solleric me va ensenyar molt en qüestió d'arbres. Una feina, abans de fer-la, l'han de veure feta.

Amb aquesta magistral frase acabarem una estoneta tan agradable: seure, beure una copeta i parlar amigablement amb En Jordi i Na Catalina.

En Jordi Ramis Palou, natural de Sineu, i Na Catalina Mas Vanrell, natural de Maria, fa 40 anys que es conegueren, es casaren i compraren el bar. Són els seus fills Na Magdalena i En Macià, el gendre Bartomeu i la nora Joana.

La padrina i tres netets: Na Catalina, Na Silvia i En Jordi, adornen el jardí familiar.

Que la felicitat, el benestar i el bon humor no s'acabin mai a aquesta casa.

Magi Ferriol i Pere Fons

Una feina, abans de fer-la, l'han de veure feta.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

- Centre Coordinador -

CONCURS "ENDEVINA I VINE"

El concurs "Endevina i vine" finalitzà el mateix 17 de novembre, el mateix dimecres vers les 5'40 hores.

Ara ja sabem qui foren els sis primers que acudiren a la Biblioteca Municipal i el present fou un llibre.

Varen esser en Mateu Quetglas Mestre, n'Encarna Porcel Pasqual, en Pere Ribas Vicente, en Toni Mestre Mestre, na Catalina Ginard Esteva i na Maria Antònia Aulet i Galmés.

Enhorabona!

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

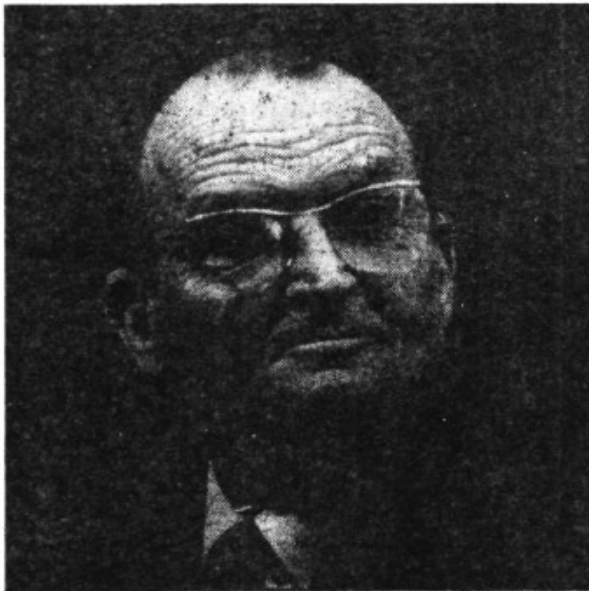

BULLIT DE NOTÍCIES

MORI ALFREDO GOMEZ BARNUSSEL. "DON ALFREDO"

El passat diumenge dia 21 de novembre, als 61 anys i víctima d'una penosa malaltia, va morir n'Alfredo Gómez Barnussell, don Alfredo, el qual va exercir durant alguns anys de mestre del nostre poble. Durant la seva estada entre nosaltres va habitar a damunt ca l'amo en Pere Mas i en aquell temps es va casar amb Maria Jaume Cerdà. Fa tres anys va realitzar el pregó de festes de la Mare de Déu i arrel d'això es va subscriure a la nostra revista per tornar agafar una altra vegada el contacte al pols de la vida del poble de Maria, que en paraules seves li va deixar una gran marca dins la seva vida, i fins ara l'ha mantinguda.

Doctor en Filosofia, durant més de 20 anys va esser el coordinador de l'accés a la Universitat i l'any passat va esser guardonat amb el Premi Miquel Porcel per la seva labor educativa i cultural. Descansi en Pau, don Alfredo!

BANY RECTORIA.

La Parroquia i el Comitè d'Economia volem agrair als germans Ginart de la botiga de Sanitaris SANICALOR el regal de totes les peces del nou bany, instal·lat a la part alta de la rectoria. La feina de muntatge l'ha regalada l'empresa de Fontaneria i Electricitat Germans Hugué de Vilafranca de Bonany. Gràcies a tots dos.

NADAL A LA PARROQUIA.

Nadal s'acosta. La nit de matines és a dues passes. La Sibil·la se prepara i el Cor cerca cançons noves. El temps de fred és aquí.

Com es costum des de fa un parell d'anys el Comitè Capella Fonda organitza una exposició de coses nostres. Aquests anys passats hem fet: Nadal de Camp, Nadal de Casa, Nadal d'Església. Enguany havíem pensat fer Nadal d'Escola. Volem intentar recollir eines, coses, objectes que fessin

referència a l'escola, com llibres, llapis, pleguetes, mapes, tinters, plomes, pissarres, etc... Seria com dir: l'Escola del Segle XX.

Tothom pot mirar per damunt la sala, per dins una calaixera i hi trobarà coses de quan anava a escola. Les podeu dur a la Parroquia o a qualsevol dels membres del Comitè Capella Fonda.

MOSTRA DE BETLEMS.

Ràdio Maria amb en Jaume Obrador i en Gabriel Bergas, recolzats per la Parroquia i els seus comitès, promou una prova de Betlems.

Tots els qui vulguin participar poden avisar a la radio (diumenges de 11 a 12 del matí i divendres de 8 a 9 de la nit al telèfon 525033 o a qualsevol membre dels comitès. Un dia assenyalat es visitaran tots els Betlems i hi haurà una sorpresa.

CARRER DE SON CANET? O PISTA DE MOTOCROSS?

Si fa molt que no heu passat pel camí de son Canel en vehicle us recomanem que aneu a fer una volta per una altra banda, ja que hi podeu deixar qualche roda del vostre cotxe. No sabem ben bé de qui és la responsabilitat de l'actual estat del ferm, però és ben necessari que qualcú hi posi ma abans que passi qualche desgràcia.

BULLIT DE NOTÍCIES

SOLIDARITAT AMB LA REVISTA "UDOL" DE LLUBI

El dret a la discrepància, a l'opinió lliure i contrastada, és una cosa que els regidors del PP de Llubí no veuen amb massa bons ulls. La revista "UDOL", n'ha estat la primera víctima. Ara han sortit amb la història de condicionar la subvenció que l'Ajuntament donava a la revista, al fet que aquesta publicàs coses que agradassin als esmentats personatges. Aquests aprenents de censors no han arribat a entendre, ni sembla que mai ho entenguin, un concepte tan elemental com la llibertat de premsa. Endavant amics de l'UDOL! No us deixeu comprar d'aquesta manera tan burda.

CICLE DE CINEMA INFANTIL EN CATALA

Igual que l'any passat, ha començat un cicle de cinema infantil en català, que es durà a terme fins al 30 d'abril. Son 7 pel·lícules que es projectaran al cinema Metropolitan i al Centre de Cultura "Sa Nostra" per a les escoles que ho sol·licitin. També es faran en sessió oberta per a tots els públics.

PREMIS 31 DE DESEMBRE

Com cada any l'OBRA CULTURAL BALEAR ha convocat els Premis 31 de Desembre. Son 7 premis diferents que tenen en comú el fet de reconèixer comportaments i activitats, que hagin afavorit l'ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida social i pública així com el fet de promoure la cultura i desvetllar i desenvolupar la consciència nacional pròpia de les Illes Balears.

TROBADA REVISTES DE LA PREMSA FORANA A SANT JOAN

La nostra Associació va ser convidada a participar a la trobada de revistes publicades per les diferents delegacions de l'Obra Cultural Balear. Sant Joan va ser l'escenari, i la revista "Mel i Sucre" l'amfitriona. Es discutiren problemàtiques comunes i estratègies per agilitzar la informació entre les diferents publicacions.

UN NUMERO PER FER-SE RICS: EL 5425

Aquest any sí, diuen els seguidors del Barça. Enguany, sí, deim nosaltres, amb el número de la loteria que ens ha tocat en sort. No us ho penseu dos cops. Si us voleu retirar de la fam i de la feina teniu l'ocasió de la vostra vida. Enguany jugam el número 5425. Si anau depressa encara hi sereu a temps. Comprau la vostra participació a la gent de l'Associació o a altres llocs que en venguin.

FENT CARRERANY. FEU UN SOPAR.

La junta Directiva i el consell de Redacció de Fent Carrerany el passat divendres dia 12 feu una sopar de treball al restaurant Ses Torres d'Ariany. Encara que hi vegeu moltes botelles ningú s'engatà. La foto per a la posteritat.

Demografia

ENS HAN DEIXAT:

Madò Maria Mas Font morí als 75 anys, el dia 18 de novembre, a Mexic. Vivia al carrer Major, 58.

Madò Maria Aulet Bergas morí el passat dia 19 de novembre a l'edat de 89 anys. Vivia al carrer Antoni Nadal, 3.

Madò Isabel Mas Arlès morí als 72 anys el passat dia 24 de novembre. El seu domicili era al carrer Estrella, 19.

Mestre Bernat Bunyola Quetglas morí a l'edat de 88 anys, el dia 28 de Novembre. Vivia al carrer de Ses Venes, 8.

Què descansin en pau.

BENVINGUTS:

En Jaume Oliver Mas va néixer el dia 25 d'Octubre. Els seus pares són Josep Oliver Perelló i Joana Mas Mayol. Viuen al carrer Major, 64.

Enhorabona als seus pares i demés familia.

JA L'HAN FETA:

En Pere Antoni Ramon Bergas i na Catalina Mas Bunyola es casaren al temple parroquial de Maria de la Salut el dia 27 de novembre.

NOCES D'OR:

Es tornaren posar els anells en Bernat Carbonell Mas i na Gabriela Munar Mas. La cerimònia tingué lloc a la missa dominical de les 11 del dia 21 de novembre.

Que el vostre amor no acabi mai.

TELEFONS D'INTERES

AJUNTAMENT	525002 Fax 525194
UN.SANITARIA (Cita Prèvia)	525594
APOTECARIA	525020
ESCOLA DE DALT I FAX	525083
ESCOLA DE BAIX	525252
CA SES MONGES	525144
LOCAL 3a EDAT	525564
PARROQUIA	525033
GESA INCA: AVARIES	500700
BOMBERS	085
AMBULATORI D'INCA	502850
SON DURETA(Centraleta)	175000
AMBULANCIES S.S. (INCA)	502850
AMBULANCIES	200362
RECAPTACIO DE TRIBUTS DELA CAIB (INCA)	505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA D'INCA	505112
	505150

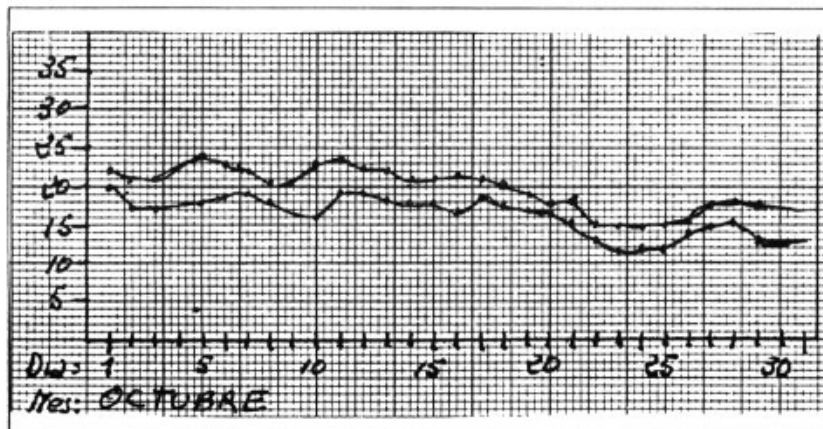
HORARIS:

- AJUNTAMENT:**
de 8'30 a 15 hores.
- APOTECARIA:**
Matí: 9 a 13 hores.
Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.
- UNITAT SANITARIA:**
de 9 a 15 hores.
- BIBLIOTECA:**
Dimarts,dijous i divendres: de 18-20 h.
Dimecres: de 17 a 20 hores.
Dissabtes: de 10 a 13 hores.
- LÍNIA MARIA-PALMA:**
Maria: 7'30 i 15 hores.
Palma: 13 i 19 hores.
- LÍNIA INCA-MANACOR:**
Inca: 12'30 i 19'55 hores.
Manacor: 9'40 i 18'50 hores.
- PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:**
Carrer Ponent, número 3.
- Per demanar hora alservei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 h. al..... 855043
- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al 520292
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al 236624

El temps

MES D'OCTUBRE DE 1993

PLUVIOMETRIA

Dia 2	1'5 l.
Dia 8	29 l.
Dia 18	5 l.
Dies 20 i 21	10 l.
Dia 22	4 l.
Dia 26	18 l.
Dia 27	30 l.
Dia 30	5 l.

TOTAL: 102'5 LITRES

Temperatura Màxima	23'5 °C (Dia 11)
Temperatura mínima	11'5 °C (Dia 23)
Temperatura Mitjana	18 °C
Mitjana màximes	19'7 °C
Mitjana mínimes	16'4 °C

GRÀFICA DE TEMPERATURES MÀXIMES I MÍNIMES

Temps passat

DESEMBRE DE 1.986

- Ja hem d'encendre el foc un altre any.
- Itinerari urbanístic.
- Pàgina bíblica.
- Temps de juguetes.
- El Numància, un club autogestionat pels mateixos jugadors.
- Educació responsable.

DESEMBRE DE 1.987

- Els topònims al terme de Maria.
- Pinzellades d'història balear.
- La Columna de la Llengua: Els Barbarismes II.
- Sa Xerradeta amb l'amo en Toni Entem.
- Correu obert.
- Una oportunitat perduda.
- Per una parròquia millor.
- L'equip F.C. Mariense benjami.

DESEMBRE DE 1.988

- Una imatge val més que mil paraules.
- Qualque cosa més que "gamberros"
- Temps de malances.
- Les herbes.
- Els dominis de l'article salat.
- Amb una mica d'imaginació.
- Sa Xerradeta amb Magi Ferriol, Batle de Maria.
- El dia de la Investidura.
- Pàgina sanitària.
- Receptes de cuina.

DESEMBRE DE 1.989

- Casa de la Vila.
- Piscina Municipal.
- Sobren comentaris. Un poble sense rector.
- Escola d'adults.

- Sa Xerradeta amb na Maria Sureda.
- Des del balcó de la Sala.
- Correu Obert.
- 1.989, l'any del X aniversari del Club Ciclista.

DESEMBRE DE 1.990

- Convocatòria de l'Assemblea General de "FENT CARRERANY".
- Maria al primer volum de "L'Onomasticon Cataloniae".
- Exposició de Fotografia Artística a "Sa Capella Fonda".
- Camp de golf a Son Pont? No, gràcies.
- Nadal de terra.
- Correu Obert.
- Sa Xerradeta amb en Joan Vives.
- Homenatge a Companys a "Sa Capella Fonda".

DESEMBRE DE 1.991

- Exit de l'Exposició de Pere Mascaró.
- Cronica del viatge a Saragossa: Somriures i llàgrimes.
- Sa Xerradeta amb l'amo en Toni Moliner.
- Nadal de Casa.
- El Salvador: fa dos anys.
- Exposició sobre Tirant Lo Blanc.
- Carrerany Esportiu: Cinc escaquistes de Maria participen al Campionat de Mallorca Individual.
- Feim Carrerany: Excursió al Puig de Maria.

DESEMBRE DE 1.992

- Nadal a la Capella Fonda: Religió i Poble.
- Les Nostres Possessions (V): ROQUETA (3).
- Casa de la Vila: Esborrany de l'Acta del Ple Extraordinari del 6 de Novembre de 1.992.
- Una vegada a l'any.
- La contaminació acústica (II).
- Carrerany Esportiu: F.C. Mariense. Ciclisme: Preparant la nova temporada.
- Feim Carrerany: Excursió a Sa Penya Roja i Sa Talaia d'Alcúdia.

UN RACÓ PER A LA CUINA?

Benvolgut Equip de Redacció de la Revista FENT CARRERANY:

Es evident que si us felicit de bon de veres per la continuïtat, qualitat i contingut de la Revista no estic fent res més que reconèixer un fet únic a Maria de la Salut i que el mèrit és en primer lloc de vosaltres i de tota la societat civil. Ara que s'acosta una fita molt important, com és arribar el número 100, això ja agafa un caire de solidesa mai no aconseguit en cap iniciativa popular però que sempre hem cregut que era possible els qui hem confiat en la gent.

La meva carta està motivada fonamentalment, a part de l'esmentat suara, per contribuir a crear una nova secció que al meu entendre hi fa falta, i que supòs que algú ja hi haurà pensat. Es tracta d'una secció referent a la cuina popular dels nostres padrins. Segur que hi ha plats ben sucosos que o s'han perdut o bé quasi no són coneguts i que formen part també, no en mancaria d'altre, del nostre patrimoni cultural.

I perquè no me digueu que només dic coses que es podrien fer i que llavors els altres són els que hi han de posar la feina, jo propòs que la secció es digui: **ES REBOST DES PADRINS**, i tot seguir vull aportar una primera contribució, donant una recepta, un plat de peix ben sucós, que era molt popular a les Illes cap allà el segle XV, especialment entre els pescadors de les costes de la Serra de Tramuntana, Andratx, Deià, Soller, fins arribar a Formentor. Els pescadors sollericics el varen introduir a les costes franceses i sicilianes i allà encara es coneix la manera de preparar-lo com peix a la mallorquina.

LLUERNA AL FORN

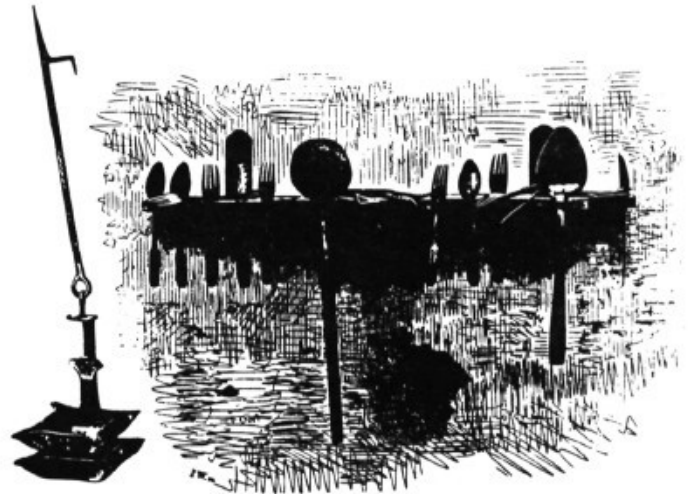
Preparat per a dues persones.

Ingredients:

1 Lluerna d'un Kg.
 1 kg de patates no farinoses
 2 pebres vermells mallorquins
 2 cebes mitjanes
 1 grell de cebes (segons el temps)
 6 tomàtiques madures mitjanes, que no siguin d'enfilall
 1 llimona madura
 Un manat grosset de julivert
 Un polsim de pebre vermell dolç en pols
 2 cullerades de saïm
 Oli d'oliva i sal iodada

Preparació:

A) se talla la patata a trossos rodons i ben finets i es deixen una bona estona amb aigua a fi que treguin el màxim possible de midó, llavors s'escorren i es fregeixen dins una greixonera amb el saïm però únicament fins que la patata queda transparent, és a dir, la meitat de fregida, aquest és un detall

molt important, perquè sinó llavors en posar-ho tot al forn quedaria massa cuita. Es treu i es col·loca dins un motlle ben repartida i s'hi tira un rajoli d'oli per damunt.

B) mentrestant es talla la ceba a trossets ben finets i es fregeixen dins la greixonera de les patates fins que es posa daurada, llavors s'hi tiren les tomàtiques finament tros-sejades i es deixa fregir uns 10 minuts i llavors es treu i es deixa dins un plat de test amb tapadora.

C) se posa el manadet de julivert i els grells dins un morter i es fa una mitja picada, fins que quedi trencat però no macerat del tot i s'hi tira un rajolinet d'oli i una pessigada de sal i una pessigada de pebre vermell en pols.

D) els dos pebres vermells s'han trossejat a banda en trossets petits i finets.

E) s'agafa la lluernia i se li treu el cap i les tripes, però ben alerta a treure-li les escates. Se li fan quatre talls sense separar-los del tot i dins cada tall s'hi posa un tall finet de llimona.

E) es col·loca la lluernia preparada damunt la patata del motlle; per damunt s'hi tira la fregida de ceba i tomàtiga; per damunt i ben escampat s'hi tira la picada de grell, julivert i pebre vermell en pols en quantitat suficient a fi que tapi tot el peix i les patates; i per sobre s'hi posen els trossets de pebre vermell madur. Es col·loca el motlle dins el forn prèviament calent i quan és cuit cap a taula falta gent.

F) Si tot això està acompanyat d'un bon vinet blanc, millors els de terreny sec. Binissalem, encara millor. S'ha de procurar no beure amb aquest peix vins blancs d'agulla (gas natural) o amb gust afruïtat, ja que el seu aroma no deixa assaborir bé el gust exquisit del peix que sempre és molt suau. ¡Bon profit!

LLUERNA: és un peix que abans era molt freqüent a les costes mediterrànies i es consumia de manera rutinària; actualment està en recessió, les barques d'arrossegament poques vegades n'agafen quantitats significatives, i a més ha estat desplaçat de la cuina diària per altres espècies més apreciades, però que al meu entendre, preparat d'aquesta manera no és superat per cap peix de l'Atlàntic.

Antoni Gelabert Mas

LA FIGUERA.

La figuera, *Ficus carica*, és un arbre que ha tingut una gran importància socio-econòmica en els pobles del Mediterrani. Essent la seva distribució típicament mediterrànea és lògica la seva relació dins diverses activitats de la vida quotidiana: glosari popular, refranyer, receptes de cuina, alimentació pel bestiar, etc...

Es un arbust de 2 a 6 metres, que cultivat es converteix en arbre de 5 a 8 metres d'altaria i que, de vegades s'ha d'estalonar (les figueres estalonades de l'illa de Formentera); de tronc recte amb costra grisa, llisa i de copa extensa i àmplia.

Es arbre fàcil de reconèixer per les seves fulles grosses, variables, àsperes, verdoses, peciolades amb 3-7 lòbuls grans i ondulats. Les fulles estan disposades a l'extrem de la branca i són peludes i caduques. Les flors són nombroses, unisexuals, i estan reunides en una estructura carnosa en forma de pera, l'anomenada figa. La floració, bastant irregular, sol succeir pel juny i durant l'agost i setembre. Quan la figa madura, augmenta de tamany i la carn es torna dolça i gustosa.

Les figueres cultivades donen dues classes diferents de fruits: les figues (breves de començament d'estiu) i les figues agostenques. Per ser un arbre cultivat dins el camp mallorquí, se n'han criat una diversitat infinita, el que ha original tota una sèrie de peculiaritats específiques sobre aquest fruit tant especial. N'anomenaren una sèrie: agostenca, alacantina, per engreixar porcs; albacor, que tenen figues a finals de juny i per l'agost ("Per Sant Pere, enrevolten la figuera"), algerina, algerina, bordissot negra i blanca, molt bones i que maduren entre agost i octubre; calderona, capoll llarg i capoll curt, carabasseta, coll de dama blanca i negra (molt bones, de capoll llarg, pell gruixada i molla vermella), coll de frare, figa flor que maduren el juny i, també l'agost; l'hivernenca, de la tira, martinenca, morisca, paratjal, pel de bou, porquenya, de la roca, de la senyora, ull de perdiu, vaçal, que serveix pels porcs, verdal. Dins la saviesa popular, es diu a Mallorca que les condicions perquè una figa sia bona ha de reunir tres condicions: coll de beata, un poc torçada, prop del capoll; llàgrima de viuda o sia, un botonet de mel a l'ull; vestit apedaçat, que sigui clivellada.

Una figa per ser madura
ha de tenir tres senyals
clivellada, secallona
i picada de pardals.

Sa nostra figarelera
ha caigut d'un cimbal
i diu que no s'ha fet mal
perquè no sen riguin d'ella.

La figuera viu sobre qualsevol tipus de sòl, adaptant-se a tot tipus de terrenys, tant a vessants de muntanyes com a roquissars del Torrent de Pareis, especialment de naturalesa calcària i abrigats del vent. Per altra part resisteix grans sequeres i calors, ja que el seu sistema radical necessita un mínim d'humitat.

La distribució geogràfica de la figuera se situa al Mediterrani, ignorant-se, per altra la zona originària, per la facilitat amb què s'asilvestra.

Les figues tenen una gran importància en l'alimentació dels pobles mediterranis: es consumeixen tant fresques com seques. La figa va tenir gran importància en temps bíblics. S'utilitzen a Orient com a medicinals contra bõfigues i altres afeccions de la pell; el suquet lletós de les figues verdes s'empra contra les verrugues. Les figues tenen virtuts pectorals i laxants. Les figues negres reblanides amb llet fan madurar els granets de la pell i calmen la tossina.

Malgrat tenir en temps enrera una gran importància socio-econòmica en la vida del poble mallorquí, la figuera ha passat a ser un trist testimoni en el canvi experimental al camp. Si abans, la figuera ténia un sentit especial era, sobretot, dins l'alimentació, així mateix era un element essencial en l'alimentació del bestiar porcí, aleshores molt pròsper, el qual pasturava els mesos d'agost i setembre sota els figuerals de les possessions per engreixar-los, com podem veure a alguna finca de la vila i llavors tenir un bon porc per fer-ne matances a principis de la tardor.

Si véns en es figueral
te convidere a menjar figues,
les te donaré collides fresques
i no et faran mal.

El pobrer figareler
du una vida penada,
i quan veu l'ennigulada
corrensos entra el sequer.

Ses figues mos heu de dar
de coll de dama i verdals,
bordissots i paratjals,
totes grosses com la mà;
i veurem al.lots botar
contents com a generals.

Carrerany Esportiu

MARIA DE LA SALUT VIU I GAUDEIX UN DISPUTADÍSSIM CAMPIONAT DE MALLORCA D'ESCACS

Analitzar l'ambient escaquista és prou difícil degut a la gran complexitat de veure, als bars i locals, que més de 200 persones gaudeixen en practicar aquest noble esport, on ni l'edat, ni el sexe, ni les deficiències físiques no es manifesten en aquest esport on tothom té possibilitats de participar; veure jugar una nina de 8 anys contra un home de 68, un minusvàlid, un cec, una dona casada, el pare contra el fill, germans... sorprèn però a la vegada mostra una solidaritat i una igualtat que cap altre esport és capaç de desenvolupar.

Els fets abans narrats possiblement seran inobidables

Pere Joan Ribas, jove promesa de l'Escacs de Maria.

pel nostre poble, però també existeix la competició a on tots volen guanyar sempre dins un clima d'extraordinària esportivitat i això és necessari informar a partir de les distintes categories.

PREFERENT

Quan escrivim aquest article, encara manquen 3 rondes i la classificació està ajustadíssima; les cinc primeres rondes han deparat partides molt igualades i sobre tot veure que el temps del rellotge ha demostrat la importància d'ell i la concentració que han de tenir els jugadors.

Les 4 primeres rondes varen ésser dominades per l'entrenador del Son Oliva i de l'ONCE, en Miquel González qui, amb un joc teòric, molt tranquil i segur, derrotava els seus rivals amb una comoditat increïble, ja que ell està el 14 del ranking i no contava per ningú. Fins i tot guanyà a na Mònica Calzeta, la n.º 1; però a la cinquena ronda trobà el seu alumne més avantatjat i actual campió de Balears i

de l'Open de Maria, n'Alejandro Martinez que el derrotà i puja al primer lloc amb 4,5 punts. En segon lloc i a tan sols mig punt es troben el ja anomenat M. González, na M. Calzeta (Calvià), J. Carles Mas (Sta Margarida) i n'Antoni Pont (Calvià), els quals semblen ésser els màxims candidats a lluitar pel títol, ja en un tercer grup i amb 3,5 punts apareixen: Lester (Calvià), J. Bergas (Maria), A. Schenk (Andraitx), M. Sierra (Manacor) i J. M. Bellón (Son Espanyolet) i actual president de la Federació Balear.

Respecte a l'actuació dels locals, direm que fins ara és prou destacada. Per una banda en Jeroni està a sols un punt del liderat i en Gaspar Mas, amb 2,5 punts, es troba a la zona

intermitja, després d'haver assolit unes taules contra el n.º 5 del torneig, en Lester, i realitzar una gran partida davant del líder, segurament que si no tingués quasi sempre apurs de temps podria estar en els llocs capdavanters.

Finalment respecte a aquesta categoria, recordarem que els tres primers participants aniran al Campionat de Balears i el 2 per cent o sigui 8 dels 329 participants baixaran a primera.

PRIMERA CATEGORIA.

També s'han disputat un total de cinc rondes i aquí encara hi ha molta més igualtat. En la primera posició hi trobam tres jugadors amb 4'5 punts:

M. Ruiz (Palma), Fco. Montenegro (S. Espanyolet) i el jove J.M. Astorga (Andraitx), estan dominant als seus rivals, però no podem oblidar que A. Rafal (Marratxi) i Miquel A. Garcia (Son Oliva), estan a mig punt d'ells i encara lluitaran per les cinc places que donen l'ascens a Preferent.

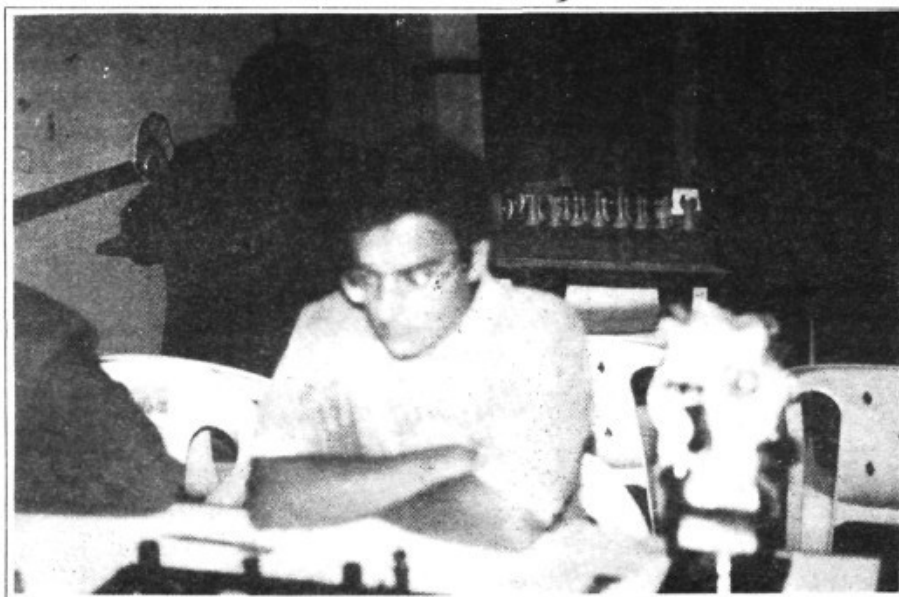
Els mariandos hem de dir que la seva actuació és discreta i tenen molt poques possibilitats de lluitar per l'ascens. Segurament les darreres rondes hauran de lluitar de valent per no descendir, ja que els nou darrers perden la categoria, de moment. En Monserrat Munar i en Miquel Mascaró tenen 2'5 punts i En Pere A. Bunyola, 2.

SEGONA CATEGORIA.

Es la categoria més nombrosa amb 109 participants i on el 10% pujarà a Primera. Total seran els 11 primers. Això fa que tots lluitin amb gran il·lusió i que no donin mai per perduda la seva partida. Aquí es troba l'equip de l'ONCE.

Després d'haver realitzat 6 rondes, també hi ha un triple empat al primer lloc, entre ells el local Sebastià Darder, que està realitzant un gran campionat. Llàstima que, a la

Carrerany Esportiu

Alejandro Martínez, actual campió de Balears i líder després de les 5 jornades.

darrera ronda, una partida guanyada cedis unes taules, el qual provoca l'agrupament al primer lloc amb Vicens Rosselló (La Equitativa) i en S. Capó (Sta. Margalida), tot ells amb 5'5 punts.

En segon lloc i amb 5 punts trobam a: J.L. Gómez (Inca) i M. Mulet (Campos), i després hi ha un grup de 10 jugadors amb 4'5 punts que encara lluiten per una plaça que dugui cap a la Primera.

Mentre els jugadors de l'ONCE estan donant una excel·lent demostració d'esportivitat i de treball, així observam que En J.L. Carmona té 4 punts i encara possibilitats d'ascendir.

A n'aquesta categoria podem veure la més jove del torneig, N'Elena Cordero del Son Espanyolet que, amb 8 anys, ja ha guanyat tres partides de les 6 disputades i és un exemple per tots els altres que, a vegades no saben assimilar les derrotes i es retiren.

Finalment analitzar els altres jugadors locals, així l'actual President del Club, Miquel Ferriol, ha aconseguit la discreta puntuació de 3'5. Na Catalina Bunyola, 3 punts; En Lluç Font 2'5; el jovenet Pere J. Ribas 1'5 i en Miquel Tugores 1 punt. De tots ells s'esperava un poquet més, però encara manquen quatre rondes i podran millorar aquestes puntuacions.

Possiblement haurem oblidat molts de detalls, però hi ha una cosa que està dins el cor de l'Organització: col·laborar una mica més en demostrar que el nostre poble té pocs recursos econòmics, però molts d'humans. Som, en aquest moments, els capdevaners en organitzar esdeveniments a qualsevol esport.

Finalitzant, volem convidar tots els mariandos i no mariandos a que, els dissabtes 4, 11 i 18 de desembre, s'acostin pels locals de la Tercera Edat i l'Antic TeleClub per veure la màgia i la bellesa d'aquest minoritari, però preciós esport-joc: L'ESCACS.

ENRIC POZO MAS.

Salvador Estelrich (Porreres) i Elena Cordero (Son Espanyolet), la benjamina del Torneig

Ciclisme - Carrerany esportiu - Ciclisme

Bons resultats d'una mala temporada

Ara fa un any presentàvem un quadre semblant al que acompanya aquest text on resumíem els resultats aconseguits a la temporada competitiva de 1.992. Eren uns resultats impressionats dels que dèiem que podien servir com a referència vàlida però no com a fita ja que serien molt difícils de millorar, fins i tot d'igualar. Pel que es pot veure al quadre-resum de 1.993 el balanç total ha estat encara millor.

Després de veure aquestes dades podem afirmar que durant les dues darreres temporades ciclistes hem estat el Club Ciclista de tota la geografia illenca que ha aconseguit un major i millor rendiment a les competicions. Malgrat tot, la campanya no ha estat bona. Tot al contrari. La temporada del 93 serà recordada per tots nosaltres com aquella a la qual perdérem un gran amic, una

magnífica persona i un dels esportistes del nostre poble amb millor projecció de futur: Llorenç Seguí. Ben segur que canviàriem tots els resultats i títols aconseguits per poder tornar a gaudir de la seva presència entre nosaltres. No ho pensàriem dues vegades. Tan sols esperam que, des de l'altra vida s'en pugui adonar del gran aprecí que tots sentíem per ell.

Tornant al resum del 93 po-

dem veure que els nostres representants han aconseguit un subcampionat d'Espanya, nou títols de campions de les Balears, cinc subcampionats autonòmics i un domini quasi absolut a la novena edició del Pla de Mallorca. A tot això hi hem d'afegir que una de les nostres ciclistes, Margalida Fullana, aconseguí una meritòria tercera posició a la general final de la Volta a Portugal on va guanyar una etapa. També ha triomfat al trofeu "Diputació Provincial de Toledo", "Pujada a Montjuïc" i "Països Catalans". Són els millors resultats que mai hagi aconseguit cap ciclista femenina nacional.

No podem tampoc oblidar que Daniel Estarellas ha guanyat tres bandes de campió de les Balears, que Ferriol Colombram ha repetit mallot groc al Pla-93 on juntament

Ciclisme - Carrerany esportiu - Ciclisme

Els resultats del 92 semblaven insuperables, però els hem millorats

La mort de Llorenç Seguí ombreja tots els resultats

amb Rafel Mulet han estat els grans dominadors.

Aquests resultats demostren que la nostra entitat congrega un important número de ciclistes -més de vint- de les categories inferiors que constitueixen la més fonamentada esperança de futur pel ciclisme mallorquí. Una realitat que ha estat possible gràcies a la gran afició i recolzament que sempre hem trobat a Maria de la Salut, tant de l'Ajuntament, de les firmes comercials, com dels particulars que formen una important massa social. Però no podem oblidar que aquesta afició ha estat reavivada pels magnífics resultats aconseguits pels nostres ciclistes socials que segueixen formant una part fonamental de la nostra entitat.

A més de tot això, hem de recordar una vegada més que per a la propera temporada hem ampliat la plantilla a les dues categories màximes del ciclisme insular: aficionats i juvenils. Al 94 sols hi haurà dos mariandos, Daniel Estarellas i Antoni Obrador, que hi competeixin. Però això representa una porta oberta per a tots els demés que arribin a la seva edat.

Serà una nova campanya, amb noves il·lusions i majors aspiracions. Pretenem continuar essent els millors. Pensam que ho podem aconseguir. Necessitarem encara més recolzament que als anys anteriors. Creim que, també des d'aquesta perspectiva, continuarem a la primera posició.

Club Ciclista Maria de la Salut

Temporada 1993

Nom i llinatges	Categoria	1er	2on	3er	
Guillem Beltrán Villar	Alevi	2	6	4	Subcampion de les Balears
Joan Barceló Riutort	Alevi	2	3	3	Campion de les Balears
Vicenç Reynés	Alevi	10	3	-	
Cristina Fernández Socias	Alevi-Fèmina	8	11	-	Subcampiona de les Balears
Magdalena Márquez Ribot	Infantil-Fèma.	7	5	-	Subcampiona de les Balears
Victòria Montiel Llabrés	Infantil-Fèma.	13	7	-	Campiona de les Balears
Danià Barceló Riutort	Infantil	6	7	1	
Antoni Martorell Gelabert	Infantil	9	6	1	
Eva Maria Fuster Baella	Cadet-Fèmina	19	-	-	Campiona de les Balears
Antoni Obrador Llopart	Cadet	-	-	2	
Llorenç Seguí Artigues	Cadet	1	4	3	Subcam Balears Km en pista Selecció balear de pista
Francisco J. Mulet Márquez	Cadet	6	6	2	Campion Balears Fons carret. Selecció Bres ruta i pista
Daniel Estarellas Massanet	Cadet	12	3	3	Campion Balears Vta pista Campion Balears Km en pista Campion Balears Punt. pista Subcam Balears muntanya Selecció Bres ruta i pista
Maria Antònia Márquez Ribot	Juv-Fèmina	12	-	-	Campiona de les Balears 1ª Juv Tr Dip Pral Toledo
Maria Jesús Beltrán Pericás	Juv-Fèmina	1	1	-	
Magdalena Beltrán Pericás	Afic-Fèmina	5	1	-	
Margalida Fullana Riera	Afic-Fèmina	16	2	2	Subcampiona d'Espanya Ruta Campiona de les Balears 3ª Gral Absol Vta Portugal 1ª 5ª Etapa Vta Portugal 1ª Gral Tr Dip Pral Toledo 1ª Escalada a Montjuic 1ª Trofeu Països Catalans
Tomeu Arbona Quetglas	Social-Espec.	1	-	2	
Guillem Quetglas Ferragut	Social-Afic.	1	6	2	2ª Gral muntanya Pla-93 2ª Gral met volants Pla-93
Rafel Mulet Campins	Social-Afic.	2	9	1	2ª Gral absoluta Pla-93 1ª Gral muntanya Pla-93 2ª Gral regularitat Pla-93 2ª Gral aficionats Pla-93
Pere Ferriol Colombran	Social-Afic.	12	3	4	1ª Gral absoluta Pla-93 1ª Gral regularitat Pla-93 1ª Gral aficionats Pla-93 Guanyà 4 etapes al Pla-93
Manuel Fernández Tena	Social-Vet.A	20	4	1	1ª Gral vet-A al Pla-93
Equip social al Pla-93	Social	1	-	-	1ª Gral equips al Pla-93

AUTORS 1993

HAN ESCRIT, DIBUIXAT, FOTOGRAFIAT, REPARTIT... "FENT CARRERANY" AL LLARG DE 1993 LES SEGÜENTS PERSONES I ENTITATS:

Ajuntament de Maria de la Salut
Alumnes de Filologia de la UIB
Amics d'en Llorenç Seguí
Anglada Benejam, Josep
Arbona, Bartomeu

Barceló Pastor, Mateu
Bergas, Jeroni
Bestard Comes, Joan
Brisas, Revista
Brunet Galmés, Llorenç

Caldentey, Jordi
Cladera, Antoni
Club Ciclista de Maria de la Salut
Club d'Escacs
Colombram Llompart, Joana
Comité Capella Fonda
Company, Miquel
Conselleria de Cultura, Educació i Esports
Conselleria de Sanitat i Seguretat Social
Crespi Salom, Pere

Dia del Mundo, El
Diario de Mallorca

Ferriol Bauzá, Magí
Ferriol Pastor, Aina
Ferriol Sastre, Francisca
Ferriol Torelló, Josep
Florit, Guillem
Fons Pascual, Pere
Foto Salleras

Gabinet de Premsa d'Unió Mallorquina
Galmés Llinàs, Maria Pilar
Gelabert Mas, Antoni
Gelabert Mas, Joan
Gelabert Mas, Joana
Gran Enciclopèdia de Mallorca
Gual, Joana

Independents de Maria

Jordà Ferriol, Francisca

Llompart de la Penya, Josep Maria
Mancomunitat del Pla de Mallorca
Mariense, F.C.

Mas Fornés, Antoni
Mas Vicens, Margalida
Mestre Llompart, Jaume
Matas, Lluç
Morey i Mas, Miquel

Nins i nines de segon del C.P. A. Monjo

Oliver Roig, Miquel

Pais, El
Pastor Sureda, Bartomeu
Pozo Mas, Enric

Quintos-Quintes 71
Quintos-Quintes 93

Rama, Lucho
Rebrot, Es
Ribas Colombram, Pere
Ribas Mas, Maria del Mar
Ribas Molinas, Bernal
Ribas Nicolau, Silvia
Riera Estelrich, Pere

Sagrera, Jeroni
Sala i Barceló, Catalina Maria
Salom, Joan
Santandreu Sureda, Jaume
Santandreu Valens, Gabriel
Serra i Busquets, Sebastià
Soler Vallori, Magdalena
Spoonen, Wendy
Sureda Ribas, Onofre

Tugores Ferriol, Antònia

Udol, revista de Llubí
Ultima Hora
Unió Mallorquina

INDEX 1993

ARTICLES VARIS

La planta asfàltica ja està muntada	5
El refugi, un projecte necessari	16
Terrible assassinat	44
Què és el materialisme	45
Premis "Sa Nostra"	68
Guillem Mascaró Martí	68
Conferències de Jaume Santandreu i Joan Bestard	80
Recordant a Joan Jesus Romera	105
Continuació de la conferència de Joan Bestard	107
Comunicat de suport a en Jaume Santandreu i la gent del Refugi	123
Dia 6 de Juny, eleccions generals	124
Donar sang, mostra de solidaritat	125
Recordança	151
Eleccions Generals: Els resultats de Maria	155
Montblanc: aquest conte s'ha acabat	160
Marginats	163
Les xerrades de Ses Tarragones continuen cada divendres	177
Visita del diaca Joan	182
Excursió del cor parroquial	188
Quintos i quintes del 93	202
Lourdes	203
Es Rebrot acampa	210
Les energies curatives i el canvi d'era	238
Lourdes	244
Recordant en Llorenç	247
Gimnàstica conscient	250
Rondaies del nostre temps	251
El conseller Sr. Rotger s'entrevistà amb el ministre d'Educació i Ciència	260
La Creu Roja organitza una recollida de medicament per a Cuba	261
El cos parla	273
Maria Antònia Munar, presidenta d'Unió Mallorquina	275
Un racó per a la cuina	284
La figuera	285

BULLIT DE NOTICIES

12, 36, 60, 84, 108, 132, 156, 178, 204, 232, 256 i 280.

CARRERANY ESPORTIUEsport Escolar: tennis taula
Esport Escolar**CARRERANY ESPORTIU: CICLISME**

22, 69, 94, 118, 142, 165, 185, 217, 240, 266 i 288.

CARRERANY ESPORTIU: ESCACS

21, 46, 70, 92, 216, 242, 264 i 286.

CARRERANY ESPORTIU: FUTBOL

71, 92, 117, 164, 243

CASA DE LA VILA

44

CONVOCATORIES

Assemblea Ordinària de Fent Carrerany	5
V Certamen de Fotografia "Fent Carrerany" Abril 1993	27
Concurs "Endevina i Vine"	262

DEMOGRAFIA. TELEFONS D'INTERES

14, 38, 62, 86, 110, 134, 158, 180, 206, 234, 258 i 282

ECOLOGIA I NATURA

La contaminació acústica: una forma mes de contaminació a la societat actual	18
Resum climatològic de 1992	44
La incineració dels residus sòlids de Mallorca	91
Les aigües de Sa Marineta cap a Ciutat? No, no i no!	127
Les Cigonyes	136
El CIM i els residus	161
Moltes accions diàries poden canviar el món	173
Natura i medi ambient: notícies	236

EDITORIAL I SUMARI

2, 26, 50, 74, 98, 122, 146, 170, 190, 222, 246 i 270.

EDUCACIO I CULTURA

Religió i Poble	3
Molt mes que un poeta. Ha mort en Llopart	31
Barcelona, Tarragona i... molta son	75
Mare, si fos mariner	79
Exposicions de Pasqua a Maria	83
Excursió al Palmer	102
L'ensenyament als Països Baixos	113
Mallorca i els mallorquins	114
III Jornades Culturals i Esportives	172
Pregó de les festes de la Mare de Déu de 1992	194
III Jornades Culturals i Esportives ESTIU-93	196
Tapissos de n'Antònia Maria Garau a Sa Capella Fonda	220
Antoni Carbonell exposa a Sa Capella Fonda	272

FENT CARRERANY: ACTIVITATS

Excursió a S'Albufera	24
Assemblea General	30
Excursió a la "Reserva del Galatzó"	48
V Concurs Exposició de Fotografia "Fent Carrerany"	51
V Concurs Exposició de Fotografia "Fent Carrerany"	99
Exposició sobre la vida i obra de Josep M ^a Llopart	171
La setmana d'homenatge a en Josep Maria Llopart	191
Fent Carrerany rifarà un quadre d'en Ferran Piza	209
Fent Carrerany participa al Torneig Interassociacions	237
Notícies de l'Associació	263
Exposició fotogràfica Pere Mascaró	268

FESTES		Burrokràthia	208
Nadal 92 a Maria	4	Auto... de què?	271
Imatges de les festes dels Reis i Sant Antoni	42	Influència negativa	271
Rua Escolar. Dijous Llarder	72	POEMES I GLOSES	
Setmana Santa 1993 a Maria	96	Gloses que l'amo en Nadal dedicà a en Toni Droguer	11
Pasqua 93	104	Poemes de Josep Maria Llompart	45
L'esplai "Es Rebrot" fa un fi de festa a la Plaça	147	Beatus ille	64
Programa d'actes de les festes de la Mare de Déu	192	D'el que crec i d'el que renec	65
Festes de Maria 93	231	Burgesos	90
HISTORIA		Pasqua de la solidaritat	112
El govern municipal entre 1900 i 1993 (1a part)	28	A la Mare de Déu de Lluc	184
Història del cinema (I)	54	Un silenci	184
Xè aniversari de l'Estatut d'Autonomia	59	Les paraules es volen suïcidar	209
Història del cinema (II)	78	Poema per Edit Piaf	274
Les nostres possessions (VI): Roqueta	148	PORTADES	
L'edició a Maria	223	Exposició a Sa Capella Fonda	1
El terme de Maria a l'època musulmana	224	Beneïdes de Sant Antoni	25
MANCOMUNITAT DES PLA		Rua Escolar. Dijous Llarder	49
Servei de Promoció Econòmica	180	Imatges del Viatge a Catalunya	73
Cursos organitzats per la Mancomunitat des Pla	236	Premi Mestre Pere des Retratos	97
MUSICA		N'Amador des Cacauets	121
Concert de piano de l'escola de Música	138	Acaba l'Esplai i l'Escola	145
OPINIO		Daniel Estarellas	169
Per un pacte global en matèria urbanística	17	III Jornades Culturals i Esportives	189
Carta a l'honorable president del govern balear	19	Festes i Fira	221
No volem la macropresó a Mallorca	20	Sor Andrea	245
Adéu	20	Pere Ribas Colombram, sa sibil·la	269
Contesta a la carta de Miquel Oliver Roig	40	PREMSA FORANA	
El valencià	40	La Premsa Forana va estar present a les Trobades	
Enhorabona a Damià Quetglas	41	Empresarials en alta mar	261
Compartir	51	REPORTATGES	
A manera de desagravi	52	Un municipi de llinatges molt característics	6
En Josep Maria Llompart. Qui???	53	Tendències actuals del consum de drogues a Mallorca	212
A la cap de llista i portaveu del partit popular a Maria	66	Temps de verema	248
Independents de Maria	67	TEMPS, EL TEMPS PASSAT	
Escrit dirigit a un veïnat del nostre poble: L'amo en		15, 39, 63, 87, 111, 135, 159, 181, 207, 235, 259 i 283.	
Miquel Oliver i Roig	88	TERCERA EDAT	
No hi estic d'acord	88	Gent gran en marxa	126
Explicació del vot del grup IDM sobre la planta asfàltica		XERRADETA AMB, SA	
des Puig	89	Antoni Gelabert Mas	8
Mogudes ciutadanes que ens afecten a tots	90	Francisca Maria Vanrell Bunyola	32
Balears necessita un canvi econòmic	115	Damià Quetglas Bergas	56
Carta al president i equip de redacció de		Aina Moll	106
"Fent Carrerany"	116	Amador Fuster Garí	128
La Junta Directiva de Fent Carrerany vol puntualitzar		Francisca Mas Munar	152
el següent respecte del reglament de concessió de		Pilar Rahola	174
subvencions 1993	123	Rafel Oliver Mas	200
Ateus i cristians	137	Andreu Crespi	201
Felicitaçió a una professora	140	Damià Perelló	227
Sobre el reglament de concessió de subvencions	141	Sor Andrea	252
Carta al padre Llanos, que està en el cel	162	En Jordi i na Catalina des Cafè Central	276
Fe com a fenomen individual i social	163		
Amb l'excusa d'unes declaracions estiuenques	208		